

Sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám
pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebními textům
a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic

Čl. 1

Předmět úpravy

- (1) Toto Sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy upravuje podmínky a postupy pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebními textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic podle § 27 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, školský zákon, v rámci sekce vzdělávání a mládeže v Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“).
- (2) Pro zjednodušení textu se ve Sdělení používá označení v mužském rodě; tímto označením jsou myšleny vždy i jeho tvary v ženském rodě.

Čl. 2.

Učebnice a učební texty

- (1) Ministerstvo může udělit schvalovací doložku pouze učebnicím a učebními textům určeným k využití při vzdělávání žáků ve školách poskytujících základní a střední vzdělávání (dále jen „žák“).
- (2) Za učebnice jsou považovány didakticky zpracované texty a grafické materiály, které umožňují dosažení očekávaných výstupů vzdělávacích oborů¹⁾ vymezených rámcovými vzdělávacími programy a využití ostatního vzdělávacího obsahu v rámcovém vzdělávacím programu k rozvoji osobnosti žáka vymezených rámcovými vzdělávacími programy a směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.
- (3) Za učební texty jsou považovány texty a grafické materiály, které bezprostředně doplňují učebnice uvedené v odstavci 2, jsou pro kvalitu a efektivitu výuky nepostradatelné, zároveň jsou však takového charakteru, že nemohou být součástí učebnice podle odstavce 2, především se jedná o:
 - a) pracovní sešity tvořící jeden funkční celek s učebnicí,
 - b) školní zeměpisné a dějepisné atlasy,
 - c) pomůcky nahrazující běžné učebnice užívané při vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. pracovní listy).
- (4) Učebnice podle odstavce 2 mohou být učebnice:
 - a) pro realizaci vzdělávacího obsahu jednoho vzdělávacího oboru, případně jeho části, nebo více vzdělávacích oborů,
 - b) pro realizaci ostatního vzdělávacího obsahu rámcového vzdělávacího programu nebo jeho části,
 - c) pro jeden ročník nebo více ročníků, případně část ročníku.
- (5) Za ucelenou řadu učebnic ministerstvo považuje soubor učebnic splňující všechny následující charakteristiky:
 - a) je určen pro výuku jednoho vzdělávacího oboru (jeho části) nebo více vzdělávacích oborů, popřípadě pro výuku jednoho nebo více předmětů,
 - b) je zpracován podle jednotné, předem dané koncepce,
 - c) umožňuje souvislé používání učebnic dané ucelené řady v průběhu celého studijního cyklu daného vzdělávacího oboru (ročníky prvního stupně, ročníky druhého stupně základního vzdělávání, ročníky nižšího stupně víceletého gymnázia, všechny ročníky středního vzdělávání),

¹⁾ v případě rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání se jedná o obsahové okruhy (podobně v celém textu Sdělení)

- d) umožňuje osvojení všech očekávaných výstupů vzdělávacího oboru (vzdělávacích oborů), popřípadě předmětu (předmětů), pro který (které) je zpracována, v rámci studijního cyklu podle písm. c).
- (6) Učebnice mohou být v listinné nebo elektronické podobě (bez listinné formy).
- (7) Přehled vzdělávacích oborů, pro které je schvalovací doložka udělována pouze uceleným řadám učebnic, je obsažen v příloze č. 6 tohoto Sdělení.
- (8) Pokud se dále v textu Sdělení píše o učebnicích, jsou tím míněny i učební texty.

Čl. 3.

Ostatní texty a materiály

- (1) Ostatními texty a materiály, které nelze považovat za učebnice podle Čl. 2., jsou materiály, které učebnice volně doplňují, mají charakter cvičebnic nebo je možno je vytvářet v mnoha variantách. Jedná se například o:
 - a) pravopisná cvičení, diktáty a jazykové rozbory,
 - b) sbírky úloh (např. pro vzdělávací obory matematika, chemie, fyzika),
 - c) pracovní sešity netvořící s učebnicí jeden funkční celek,
 - d) pravidla českého pravopisu, mluvnice česká
 - e) slovníky (dvojjazyčné nebo vícejazyčné, jazykové výkladové, oborové výkladové),
 - f) metodické příručky pro učitele,
 - g) tabulky (např. matematické, fyzikální, chemické),
 - h) manuály k výuce software (uživatelské příručky),
 - i) ostatní pomocné textové, obrazové nebo číslíkové materiály,
 - j) audiomateriály, videomateriály, audiovizuální materiály, multimediální učebnice, multimediální programy nebo aplikace pro PC, webové aplikace.
- (2) Ostatním textům a materiálům se schvalovací doložka neuděluje.

Čl. 4.

Udělení schvalovací doložky

- (1) Nakladatel podá žádost o udělení schvalovací doložky ministerstvu. Ministerstvo následně Národnímu pedagogickému institutu České republiky (dále jen „institut“) předá žádost o udělení schvalovací doložky učebnici.
- (2) K žádosti podle odstavce 1 přiloží nakladatel náležitosti uvedené v příloze č. 1 tohoto Sdělení.
- (3) Schvalovací doložku učebnici uděluje ředitel odboru ministerstva, který odpovídá podle platného Organizačního řádu ministerstva za obsah rámcového vzdělávacího programu, pro který je předložená učebnice určena. Přehled odborů ministerstva podle jejich věcné příslušnosti je uveden v příloze č. 2 tohoto Sdělení.
- (4) Institut stanovuje nejméně jednoho recenzenta. Recenzenti jsou stanovováni pouze ze seznamu recenzentů podle Čl. 9. Recenzent je odborník zpravidla z vysoké školy nebo pedagogický pracovník vyučující na škole obdobného zaměření, pro kterou je učebnice určena, a který má odbornou kvalifikaci pro určený vzdělávací obor. Zároveň institut zpracuje recenzní posudek vlastními pracovníky v rámci kmenové činnosti. V případě, že se recenzní posudky výrazně odlišují, zadá institut posudek dalšímu recenzentovi.
- (5) U učebnic, které se ve zvýšené míře zabývají aktuální a citlivou společenskou problematikou, obsahuje recenzní posudek institutu stanovisko k této oblasti. V odůvodněných případech zajistí institut expertní posudek pro příslušnou problematiku.
- (6) Veškerý kontakt s recenzenty zajišťuje institut.

- (7) Náklady za zpracování recenzních posudků nese institut.
- (8) Schvalovací doložka nebude udělena zpravidla tehdy, když nebudou alespoň dva kladné doporučující recenzní posudky zpracované dle požadavků uvedených v příloze č. 5 tohoto Sdělení.
- (9) Recenzní posudky k učebnici zašle institut nakladateli (včetně elektronické podoby) ve lhůtě do 90 dnů ode dne doručení žádosti podle odstavce 1. V případech, kdy je třeba hlubšího posouzení předloženého rukopisu nebo se jedná o rozsáhlý několikadílňý soubor učebnic, institut informuje včas nakladatele o prodloužení termínu a zároveň mu sdělí předpokládaný termín pro předání posouzení.
- (10) Připomínky k předložené učebnici, které brání udělení schvalovací doložky, zašle institut nakladateli. Pokud nakladatel ve lhůtě do 90 dnů od doručení neupraví text podle připomínek, popř. písemně neinformuje institut o jiném způsobu vypořádání připomínek, schvalovací doložka nebude udělena.
- (11) Po vypořádání připomínek zašle institut veškerou dokumentaci k žádosti ministerstvu s odůvodněným doporučením, zda schvalovací doložku udělit, případně s odůvodněným návrhem na neudělení schvalovací doložky. Zdůvodnění musí být formulováno v souladu s podmínkami nutnými k udělení schvalovací doložky podle zákona a tohoto Sdělení.
- (12) V případě učebnice, která se zabývá aktuální a citlivou společenskou problematikou, ředitel příslušného odboru ministerstva může konzultovat obsah učebnice a recenzních posudků s dalšími útvary ministerstva a/nebo dalšími orgány státní správy, jejichž odborné posouzení obsahu může přispět k zajištění kvality obsahu učebnice.
- (13) Schvalovací doložka je udělována na dobu šesti let, v odůvodněných případech je možné udělit schvalovací doložku i na kratší dobu.
- (14) Po vydání učebnice opatřené schvalovací doložkou je vhodné, aby nakladatel zaslal do 30 dnů institutu tři výtisky² učebnice a údaj o ceně učebnice. Institut po jednom výtisku předá:
 - odbornému referentovi ministerstva, který má v gesci příslušnou oblast vzdělávání a vyřizoval udělení schvalovací doložky,
 - Národnímu pedagogickému muzeu a knihovně J. A. Komenského.O předaných učebnicích se vede ve věcně příslušných odborech ministerstva a ostatních institucích evidence. Po uplynutí doby platnosti doložky budou učebnice uložené u odborného referenta ministerstva předány Národnímu pedagogickému muzeu a knihovně J. A. Komenského v Praze k dalšímu využití.
- (15) Institut před předáním učebnic dle odst. 14 zajistí kontrolu dodržení podmínek pro udělení schvalovací doložky učebnici a v případě, kdy nakladatel nedodržel schválenou podobu učebnice nebo jinak nevyhověl podmínkám pro udělení schvalovací doložky, vyrozumí o tom ministerstvo s návrhem na odnětí schvalovací doložky (viz Čl. 10.) a tato skutečnost nakladateli písemně oznámena.
- (16) Na udělení schvalovací doložky není právní nárok. Udělení schvalovací doložky je ve výlučné kompetenci ministerstva.
- (17) V případě verze učebnice v jazyce národnostní menšiny posuzuje správnost překladu recenzent vybraný institutem ve spolupráci s Pedagogickým centrem pro polské národnostní školství Český Těšín.
- (18) Pokud nakladatelství žádá o udělení schvalovací doložky zároveň pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií, uvede tento požadavek v žádosti o udělení schvalovací doložky. Udělení schvalovací doložky pak vyřizuje věcně příslušný odbor pro základní vzdělávání podle Přílohy č. 2. Pokud nakladatelství žádá o udělení schvalovací doložky zároveň pro základní i střední vzdělávání, vyřizuje tuto žádost věcně příslušný odbor pro střední vzdělávání ve spolupráci s věcně příslušným odborem pro základní vzdělávání podle Přílohy č. 2.

² U učebnic v polském jazyce navíc jeden výtisk obdrží Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín.

Čl. 5.

Podmínky nutné k udělení schvalovací doložky

- (1) Schvalovací doložka může být ředitelem věcně příslušného odboru udělena učebnici, která:
 - a) respektuje ústavní pořádek a právní předpisy platné na území ČR; zejména respektuje základní práva a svobody, které se zaručují všem lidem bez rozdílu rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině a přispívá k pochopení a uplatňování principu genderové rovnosti ve společnosti,
 - b) je v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, podporuje utváření a rozvíjení klíčových kompetencí a směřuje k dosahování očekávaných výstupů vzdělávacích oborů (okruhů),
 - c) je zpracována na dostatečné odborné úrovni a ve shodě s efektivními didaktickými postupy vhodnými pro věk žáků, jimž je učebnice určena,
 - d) po jazykové a grafické stránce odpovídá věku žáků a specifikám daného vzdělávacího oboru nebo průřezového tématu.
- (2) Učebnicím z ucelené řady učebnic je udělována schvalovací doložka s podmínkou, že nakladatel předloží popis koncepce ucelené řady učebnic s anotacemi (obsahem) jednotlivých dílů ucelené řady učebnic, aby bylo možné posoudit dodržení všech charakteristik ucelené řady učebnic podle Čl. 2. Pro celou ucelenou řadu učebnic jsou zvoleni zpravidla stejní recenzenti.
- (3) Pracovnímu sešitu lze udělit schvalovací doložku v případě, že tvoří jeden funkční celek s učebnicí. K posouzení se pracovní sešit předkládá zpravidla současně s učebnicí. V odůvodněných případech lze požádat o dodatečné udělení schvalovací doložky pracovnímu sešitu. Institut v takovém případě zadá zpracování recenzního posudku recenzentům, kteří posuzovali učebnici, se kterou tvoří pracovní sešit funkční celek (případně jiným recenzentům, pokud to není možné). Další podmínky platí obdobně jako při udělení nové schvalovací doložky.

Čl. 6.

Prodloužení platnosti schvalovací doložky

- (1) Nakladatel žádá o prodloužení platnosti schvalovací doložky před uplynutím doby platnosti vydané schvalovací doložky.
- (2) V případě, že nebyla v učebnici provedena žádná změna, v daném oboru nedošlo k významným změnám, které by měly být do učebnic zařazeny, a učebnice odpovídá schválenému rámcovému vzdělávacímu programu, uvede tuto skutečnost nakladatel explicitně do žádosti o prodloužení schvalovací doložky. V tomto případě může ředitel věcně příslušného odboru prodloužit platnost schvalovací doložky i bez recenzního posudku.
- (3) V případě učebnice zčásti přepracované přiloží nakladatel institutu spolu s učebnicí přehled, ze kterého bude zřejmý rozsah přepracování. Institut poté určí, zda se jedná o zásadní úpravy a bude se postupovat podle Čl. III. nebo se jedná o úpravy dílčí a bude zpracován pouze jeden recenzní posudek, a to institutem.
- (4) Lhůta pro zapracování připomínek z recenzního řízení a zaslání upraveného textu institutu činí nejvýše 90 dnů od odeslání recenzních posudků nakladateli. Od uplynutí doby platnosti schvalovací doložky je v seznamu učebnic uvedena poznámka, že probíhá proces prodloužení platnosti schvalovací doložky a platnost původní schvalovací doložky trvá. Pokud není dodržena tato lhůta, učebnice se vyřadí ze seznamu.
- (5) Další podmínky platí obdobně jako při udělení nové schvalovací doložky.

Čl. 7.

Evidence udělených schvalovacích doložek

Evidenci učebnic, kterým byla udělena schvalovací doložka, provádí ten odbor ministerstva, který příslušné schvalovací doložky udělil. Informaci o udělení schvalovací doložky průběžně zveřejňuje ve Věstníku MŠMT.

Čl. 8.

Seznam učebnic

- (1) V seznamu jsou uváděny všechny učebnice s platnou schvalovací doložkou s údaji podle přílohy č. 4 tohoto Sdělení.
- (2) Učebnice, kterým skončila platnost schvalovací doložky a u nichž nakladatel nepožádal o její prodloužení, jsou ze seznamu vyřazeny příslušným odborem ministerstva, který vede průběžnou evidenci učebnic podle Čl. 7 odst. 1.
- (3) Pro skončení platnosti schvalovací doložky je rozhodující den jejího udělení.
- (4) Seznam učebnic určených k využití při vzdělávání dětí zařazených do přípravných tříd základních škol, tříd přípravných stupňů základních škol speciálních a při vzdělávání žáků ve školách poskytujících základní vzdělávání je zveřejňován dvakrát v roce ve Věstníku MŠMT. Zároveň jsou tyto seznamy včetně seznamu učebnic určených k využití při vzdělávání žáků ve školách poskytujících střední vzdělávání zveřejněny na internetové stránce ministerstva (www.msmt.cz).

Čl. 9.

Seznam recenzentů

- (1) Do seznamu recenzentů jsou zařazováni odborníci v dané oblasti, kteří mají odborné a pedagogické předpoklady, odpovídající vzdělání a dostatečnou praxi v oboru.
- (2) Za sestavení, průběžné doplňování a další úpravy seznamu recenzentů odpovídá institut, který 1x ročně zašle aktualizovaný seznam recenzentů příslušnému odboru ministerstva.
- (3) Seznam recenzentů je sestavován institutem ve spolupráci s odbornými a vědeckými společnostmi, vysokými školami, profesními asociacemi s účastí vysokých škol, spolky, popř. jinými institucemi se vztahem k zaměření učebnice.
- (4) Návrhy na zařazení do seznamu recenzentů se podávají spolu s vyplněným a podepsaným evidenčním listem recenzenta (příloha č. 7). Požadovány mohou být podle okolností také doporučení nadřízeného zaměstnance, doporučení odborné a renomované asociace nebo sdružení a aktuální publikační (autorská) činnost.
- (5) O zařazení recenzenta do seznamu recenzentů rozhodne institut a oznámí tuto skutečnost navrhovateli a recenzentovi. O vyřazení recenzenta (podle odst. 6) ze seznamu recenzentů rozhodne institut a oznámí tuto skutečnost recenzentovi.
- (6) Recenzent může být vyřazen ze seznamu recenzentů zejména v těchto případech:
 - a) na vlastní žádost,
 - b) pro opakované odmítnutí spolupráce s institutem,
 - c) pro nedostatečnou kvalitu zpracovaného posudku,
 - d) pro zjevnou neobjektivnost zpracovaného posudku,
 - e) pro střet zájmů při zpracování posudku.
- (7) Recenzent je odpovědný za svá stanoviska uváděná v posudku a za jasně formulovaný závěr podle požadavků uvedených v příloze č. 5 tohoto Sdělení.

Čl. 10.

Odnětí schvalovací doložky

- (1) Ministerstvo má právo v odůvodněných případech schvalovací doložku odejmout.
- (2) Odnětí schvalovací doložky náleží přímému nadřízenému řediteli odboru ministerstva, který o udělení schvalovací doložky rozhodl.
- (3) Schvalovací doložku lze odejmout v případě, že:
 - a) učebnice je v rozporu s cíli vzdělávání stanovenými školským zákonem,

- b) učebnice je v rozporu s rámcovým vzdělávacím programem,
 - c) učebnice je v rozporu s právními předpisy.
- (4) Před odnětím schvalovací doložky bude nakladatelství o tom záměru ministerstvem informováno a bude mu poskytnuta možnost uplatnit námitky.
- (5) Odnětí schvalovací doložky uveřejní ministerstvo ve Věstníku MŠMT.
- (6) Při neoprávněném nebo chybném informování nakladatelem o udělení schvalovací doložky bude ve Věstníku MŠMT uveden nakladatel, název učebnice a správné znění schvalovací doložky nebo informace o neoprávněném uvádění schvalovací doložky.

Čl. 11.

Přechodné ustanovení

Všechny dosud udělené schvalovací doložky zůstávají v platnosti po dobu, na kterou byly uděleny.

Čl. 12.

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se Směrnice náměstka ministra pro vzdělávání ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic, čj. MSMT-34616/2013.

Čl. 13.

Účinnost

Toto Sdělení nabývá účinnosti dnem jeho podpisu.

Mgr. Jan Mareš, MBA
vrchní ředitel

Příloha č. 1

Náležitosti přiložené k žádosti o udělení schvalovací doložky učebnici

- (1) Rukopis učebnice nebo rukopisy ucelené řady učebnic nebo poslední vydání učebnice s uvedením jména autora, názvu učebnice, předmětu (případně vzdělávacího oboru, průřezového tématu), cílové skupiny žáků [např. ročníku(ů)], stupně základní školy, druhu školy, pro který je určena. Zpracování rukopisu musí být takové, aby bylo možno posoudit jeho grafickou úroveň. Je nutné zařadit obrazovou část (byť i jen v náčrtcích). Nakladatel je povinen k textu učebnic přiložit minimálně jednu dvoustranu v podobě, jakou bude učebnice mít (včetně textů, ikonického materiálu, orientačního aparátu apod.) a která je pro celkové zpracování učebnice a její strukturu charakteristická. Měřítko a barevné provedení tohoto vzoru musí odpovídat konečné podobě učebnice.
- (2) V učebnicích, ve kterých jsou texty dotýkající se duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur, dle obsahu těchto učebnic (jde zejména o vzdělávací obory Český jazyk a literatura, Člověk a jeho svět, Dějepis, Výchova k občanství, Zeměpis, Výchova ke zdraví a průřezová témata) lze proces schvalování doložky urychlit tím, že si nakladatel zajistí zpracování posouzení na konkrétní témata zejm. od: školské komise České biskupské konference (Thákurova 3, 160 00 Praha 6), Židovské obce (Židovské muzeum, U Staré školy 1, 110 00 Praha 1), Ekumenické rady církví (Donská 370/5, 101 00 Praha 10 - Vršovice), Muzea romské kultury (Bratislavská 67, 602 00 Brno), specializovaného pracoviště univerzitního typu problematiky týkající se islámu (např. Ústavu Blízkého východu a Afriky, Celetná 20, 116 42 Praha 1), buddhismu apod., případně od dalších institucí, přičemž stanoviska těchto institucí budou zahrnovat jejich veškeré připomínky. Proces schvalování doložky lze dále urychlit tím, že spolu s připomínkami bude zasláno vyjádření nakladatelství, zda jednotlivé připomínky akceptuje či nikoliv (včetně zdůvodnění jejich nepřijetí). Výběr konkrétní instituce se doporučuje předem konzultovat s institutem. Zároveň se doporučuje zaslat institucím úplný rukopis učebnice nebo učebního textu, nikoliv pouze příslušný výňatek z textu.
- (3) Údaje o formátu učebnice a hmotnosti, typu vazby, použitého papíru, obálky, nosiči apod.
- (4) Pokud je učebnice součástí ucelené řady učebnic, předkládá nakladatel popis koncepce ucelené řady učebnic s anotacemi (obsahem) jednotlivých dílů ucelené řady učebnic, aby bylo možné posoudit dodržení všech charakteristik ucelené řady učebnic podle Čl. II. odst. 5.
- (5) Ministerstvo doporučuje nakladatelství poskytnout recenzentům současně s učebnicí také metodickou příručku (pokud je zpracována).
- (6) Údaje a texty obsažené v bodech 1, 2, 3, 4 a 5 poskytuje nakladatelství v jedné kopii. Proces schvalování doložky lze urychlit tím, že nakladatelství poskytne dvě kopie (pro recenzenty). Místo v listinné podobě lze poskytnout materiály v elektronické podobě.

Příloha č. 2

Přehled odborů ministerstva podle jejich věcné příslušnosti při udělování schvalovací doložky učebnici

- (1) Pro základní vzdělávání a vzdělávání v přípravných třídách – odbor základního vzdělávání.
- (2) Pro střední vzdělávání – odbor středního, vyššího odborného a dalšího vzdělávání.
- (3) Pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – odbor základního vzdělávání.
- (4) Pro vzdělávání v jazyce národnostní menšiny – odbor základního vzdělávání.

Příloha č. 3

Texty schvalovacích doložek učebnic a ucelených řad učebnic

- (1) Doporučený text schvalovací doložky učebnici, která není součástí ucelené řady učebnic, zní:

”Schválilo MŠMT čj. dne k zařazení do seznamu učebnic pro přípravnou třídu základní školy / pro třídy přípravných stupňů základních škol speciálních / základní vzdělávání / střední vzdělávání pro vzdělávací obor / obsahový okruh / průřezové téma / předmět s dobou platnosti let.”

- (2) Doporučený text schvalovací doložky ucelené řadě učebnic nebo učebnici, která je součástí ucelené řady učebnic, zní:

”Schválilo MŠMT čj. dne k zařazení do seznamu učebnic pro základní / střední vzdělávání jako součást ucelené řady učebnic pro vzdělávací obor / obsahový okruh / průřezové téma / předmět..... s dobou platnosti let.”

Příloha č. 4

Údaje o učebnici uvedené v seznamu učebnic

V seznamu učebnic jsou o učebnici uvedeny následující údaje:

- a) jméno autora,
- b) název učebnice,
- c) pro který vzdělávací obor, obsahový okruh, průřezové téma nebo předmět (případně cílovou skupinu žáků - ročník nebo stupeň) je učebnice určena,
- d) pořadí vydání (rok dotisku), kterému byla doložka udělena,
- e) název nakladatelství,
- f) doba platnosti schvalovací doložky,
- g) je-li součástí ucelené řady,
- h) číslo jednacích spisů, kterým byla doložka udělena,
- i) datum udělení schvalovací doložky,
- k) nosič učebnice,
- l) jazyk učebnice, jedná-li se o vzdělávání v jazycích národnostních menšin.

Příloha č. 5 - Formulář pro posouzení učebnice podle stanovených kritérií

Údaje o učebnici a recenzentovi/recenzentce	
Název učebnice	
Autor/ka učebnice	
Nakladatelství	
Určeno pro rámcový vzdělávací program pro vzdělávání	
Vzdělávací oblast / vzdělávací obor / obsahový okruh / průřezové téma / předmět	
Cílová skupina (např. ročník)	
Jméno a příjmení recenzenta/recenzentky	

Kritérium	Hodnocení recenzentem/recenzentkou
-----------	------------------------------------

1. Celkový soulad učebnice s obecnými a kurikulárními dokumenty a rámcovými vzdělávacími programy					
<p>Poznámka: 1) Platné kurikulární dokumenty a rámcové vzdělávací programy jsou zveřejněny na internetové stránce MŠMT (www.msmt.cz). 2) Učebnice musí být zcela v souladu s uvedenými dokumenty nebo principy (učebnice dokumentům nebo principům neodporuje), pokud je soulad jen částečný, označte stupeň NE.</p>					
<p style="text-align: center;">Stupnice hodnocení</p> <p>Recenzent/recenzentka uvede hodnocení pro každé kritérium. Pokud některé kritérium není ohodnoceno stupněm Ano, je hodnocení konkrétně odůvodněno v části 8. Podmínkou udělení schvalovací doložky je stupeň Ano ve všech částech. Pokud text nebude upraven, doložka nebude udělena.</p>	<p>Ano – je v plném souladu (není v rozporu) Ne – není v souladu (je v rozporu) (označte křížkem)</p>				
1.1. Soulad s Ústavou a zákony ČR (zejména rovnost pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství).	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%; text-align: center;">Ano</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">☐</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">Ne</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">☐</td> </tr> </table>	Ano	☐	Ne	☐
Ano	☐	Ne	☐		
1.2 Soulad se vzdělávacími cíli a směřování k rozvoji klíčových kompetencí.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%; text-align: center;">Ano</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">☐</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">Ne</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">☐</td> </tr> </table>	Ano	☐	Ne	☐
Ano	☐	Ne	☐		

1.3. Soulad s očekávanými výstupy vzdělávacího oboru rámcového vzdělávacího programu (u průřezového tématu soulad s přínosem průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka).	Ano		Ne	
1.4. Soulad s výchovou směřující k:				
a) toleranci (včetně schopnosti rozpoznat její meze) a k vytvoření plurality názorů (podložených vědeckým poznáním),	Ano		Ne	
b) demokracii, k pozitivní hodnotové orientaci, k osobní odpovědnosti jedince,	Ano		Ne	
c) uplatňování principu rovných příležitostí mužů a žen a genderové rovnosti (učebnice neobsahuje stereotypní přístupy ve vztahu k genderu a vytváří předpoklady k rovnocennému formování všech bez ohledu na genderovou identitu), konkrétně je třeba posoudit zda učebnice: ukazuje pestrost a rozmanitost životních stylů a rolí mužů a žen; zobrazuje ženy/dívky a muže/chlapce jako stejně kompetentní k řešení problémů a jejich práci jako stejně důležitou; nabízí mužské a ženské postavy v podobné míře a střídavě např. ve výkladu učiva, v ilustracích, při zastupování určitých skupin či konkrétních povolání, v příkladech pro procvičení učiva, jako konkrétní lidé i jako ilustrační příklady; dává vyvážený prostor autentickým mužským i ženským hlasům; nabízí texty a ilustrace, které zdůrazňují hodnoty jako respekt, úcta, rozmanitost, rovnost; usiluje o genderově korektní vyjadřování a obrací se ve výkladu a ve cvičeních na dívky i chlapce rovnou měrou).	Ano		Ne	
d) udržitelnému rozvoji života a k ochraně zdraví	Ano		Ne	
e) porozumění textu, využití a kritickému vyhodnocení zdrojů informací a k obraně před manipulací.	Ano		Ne	
1.5 Učebnice obsahuje jen objektivní a tolerantní názory bez xenofobií postojů k různým národům a národnostem, k náboženstvím a církvím, případně k jiným společenským a kulturním organizacím a k jejich duchovním a kulturním hodnotám.	Ano		Ne	
1.6. Učebnice obsahuje pouze texty a grafické materiály, které nevedou k vytváření negativních stereotypů a zjednodušených zobecnění o konkrétních sociálních skupinách, národech, národnostech, rasách, pohlaví atp. a nejsou v rozporu se zákazem činnosti a propagace politických stran a hnutí a zákazem nevhodné reklamy podle § 32 školského zákona.	Ano		Ne	
1.7. Soulad s jazykovými úrovněmi Společného evropského referenčního rámce (pouze pro učebnice cizích jazyků).	Ano		Ne	

2. Odborná správnost obsahu učebnice

Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí odbornou správnost obsahu učebnice v každé z uvedených oblastí.

<p>U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.</p>
<p>2.1. Odborná správnost textové složky učebnice (soulad podávaných informací se stavem poznání v příslušných vědeckých oborech).</p>
<p>2.2. Odborná správnost grafické složky učebnice.</p>
<p>2.3. Jazyková kultura textu učebnice podle pravidel českého pravopisu.</p>
<p>2.4. Komplexnost daného tématu. Učebnice obsahuje všechny podstatné informace pro komplexní / ucelené osvojování tématu s ohledem na možnou úroveň dosažení klíčové kompetence nebo očekávaného výstupu cílové skupiny žáků.</p>
<p>Celkové zhodnocení (uved'te konkrétní a jednoznačná vyjádření):</p>
<p>3. Přiměřenost učebnice věku a dosaženým kompetencím žáků</p>
<p>Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí přiměřenost učebnice věku a dosaženým kompetencím žáků v každé z uvedených oblastí.</p> <p>U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.</p>
<p>3.1. Obtížnost textu ve vztahu k cílové skupině žáků (např. přiměřenost a četnost užití odborných, faktografických a numerických pojmů, jmen a názvů, délka vět, apod.).</p>
<p>3.2 Přiměřenost, vhodnost a obsahová správnost grafické složky učebnice (ilustrace, grafy, písmo,...) vzhledem k věku žáků, tématu vzdělávacího obsahu, návaznosti na text atd.</p>
<p>3.3. Technické zpracování učebnice (zejm. velikost a typ písma, šířka řádků, typ a odolnost vazby, hmotnost, použitý papír – ekologické hledisko).</p>
<p>Celkové zhodnocení (uved'te konkrétní a jednoznačná vyjádření):</p>

4. Metodické a didaktické zpracování učebnice

Recenzent/recenzentka slovně zhodnotí metodické a didaktické zpracování učebnice v každé z uvedených oblastí.

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.

4.1. Vyváženost základních poznatků a činností (výkladové texty, pokusy, otázky a úlohy, cvičení, shrnutí aj.) a doplňujících informací.

4.2. Provázanost výkladového textu s ostatními strukturálními prvky učebnice verbálního i neverbálního typu.

4.3. Vhodnost a použitelnost zařazených poznatků a činností z hlediska naplňování klíčových kompetencí a očekávaných výstupů.

4.4. Motivační úroveň textové části učebnice.

4.5. Motivační úroveň obrazové části učebnice.

4.6. Podpora samostatné aktivity a tvořivosti žáka.

4.7. Uplatnění mezipředmětových vztahů.

4.8. Uplatňování průřezových témat.

4.9. Různorodost příkladů a ilustrativních textů, které obsahují i různé úhly pohledu na každodenní zkušenosti sociálních skupin žáků, ras, národů, pohlaví atp.

Celkové zhodnocení (uvedte konkrétní a jednoznačná vyjádření):

5. Slovní komentář, další odborná vyjádření recenzenta/recenzentky

(recenzent/recenzentka doplní další řádky a stránky podle potřeby)

U konkrétních připomínek a návrhů na úpravy recenzent/recenzentka uvede, zda jde o připomínku ke zvážení či připomínku zásadní, kterou je nutno akceptovat. Připomínky je třeba formulovat dostatečně konkrétně, aby autor/ka učebnice mohl/a na připomínku konkrétně reagovat (včetně např. čísla stránky, odstavce, názvu kapitoly). Je třeba závazně navrhnout konkrétní znění textu, který recenzent požaduje doplnit nebo nahradit stávající.

V učebnicích, ve kterých jsou texty dotýkající se duchovních i kulturních hodnot a tradic různých národností a kultur, musí být tato problematika v recenzních posudcích zohledněna a komentována, stejně jako vyjádření recenzentů k aktuálním společenskovedním tématům.

6. Souhrnné vyjádření k udělení schvalovací doložky

(recenzent/recenzentka označí pouze jednu variantu)

☐	doporučuje bez připomínek
☐	doporučuje s připomínkami uvedenými v části 5
☐	nedoporučuje a navrhuje přepracovat podle připomínek uvedených v části 5

Prohlášení recenzenta/recenzentky

Prohlašuji, že

- 1) jsem byl/a zadavatelem seznámen/a s úplným a platným zněním Sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k postupu a stanoveným podmínkám pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům a k zařazování učebnic a učebních textů do seznamu učebnic, č. j. MSMT-12194/2023-2,
- 2) nejsem v pracovně právním vztahu k nakladateli ani k autorům recenzované učebnice,
- 3) nejsem podjatý/á vůči autorům recenzované učebnice a nakladateli,
- 4) nemám finanční zájem na pozitivní / negativní recenzi nebo prodlužování doby zpracování recenze,
- 5) recenzi jsem zpracoval/a výhradně na základě objektivních kritérií.

Beru na vědomí, že recenze může být zveřejněna či zaslána jinému posuzovateli jako dílčí podklad k dalšímu posouzení učebnice podle potřeb ministerstva.

Recenze byla zpracována dne
Podpis recenzenta/recenzentky

Příloha č. 6

Přehled vzdělávacích oborů základního vzdělávání, pro které je schvalovací doložka ministerstva udělována pouze v případě, je-li učebnice součástí ucelené řady učebnic

V níže uvedených vzdělávacích oborech rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání je učebnicím udělována schvalovací doložka pouze tehdy, je-li učebnice součástí ucelené řady:

Český jazyk a literatura, 1. - 5. ročník,

Matematika a její aplikace, 1. - 5. ročník,

Český jazyk a literatura, 6. - 9. ročník,

Matematika a její aplikace, 6. - 9. ročník.

Cizí jazyk,

Příloha č. 7

Evidenční list recenzenta/recenzentky	
Jméno a příjmení (včetně titulů):	
Adresa pracoviště:	*)
Pracovní zařazení:	
Telefon:	
E-mail:	
Adresa bydliště:	*)
Telefon, e-mail:	
Recenzent/recenzentka je ochoten posuzovat učebnice pro:	
Druh školy:	
Stupeň školy:	
Vzdělávací obor, průřezové téma:	
Další specializace	

*) Křížkem označte adresu, na kterou si přejete zasílat rukopisy a ostatní korespondenci.

Odbornost recenzenta/recenzentky:

(stručná profesní charakteristika, specializace v oboru)

Publikační a recenzní činnost v oboru (uved'te také učebnice):

Datum:

Souhlasím se zveřejněním jména a příjmení pro účely recenzní činnosti. Recenzní posudek je zasílán nakladatelům s těmito údaji.

Podpis recenzenta/recenzentky: